

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Державі Сирії і закордоном:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською Частинкою):			
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса "СВОВОДА" P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РІЧНИЦЯ ДОКТРИНИ ТРУМАНА

Минулої п'ятниці минув рік від проголошення Доктрини Трумана. За ті 12 місяців свого існування, пише колумніст д-р Френк Кінгдон, вона ніщо не досягнула, а тільки поглибила ці ненависті в Європі, які там існували. Іншої думки Нью Йорк Таймс, у якому пишеться, що як би не Доктрина Трумана, то такі країни як Греція чи Туреччина вже давно були б советськими сателітами.

Кінгдон, якого зараховують до лівих, каже, що наслідком американської інтервенції в Європі комуністи є горою, а демократія в обороні. Це, на його думку, тому, що Америка замість давати скоро економічну допомогу дебатувала над військовою допомогою і мілітарними союзами та переміняє Доктрину Трумана, згідно Програму Видужання Європи, на військові бази та касарні. Таке, каже він, не може викликати в європейських країнах ентузіазму, бо європейським людям, зокрема робітникам і селянам, треба справжньої демократичної програми, політичної й економічної, яка давала б їм надію на поліпшення їхнього соціального життя та ліквідацію залишків феодальних систем та різних монополій.

Нью Йорк Таймс, який представляє консервативні погляди, клас до головну вагу на фінансову та економічну допомогу Європі, вважаючи, що голод і нужда є для Советів найкращим засобом для їхньої пропаганди та територіального поширення. Однак тепер, обговорюючи першу річницю існування Доктрини Трумана, цей часопис той думки, що сама фінансова та економічна допомога советській експансії не стримає, ні не врятує жодної Західної Європи від комуністичного потопу. Не аналогія на Доктрину Трумана, більшовицький терор в Європі в першому році її існування поширився на дальні країни, а Чехословаччина є його останньою жертвою. З цього часопис приходить до заключення, що на силу треба відповісти ще більшою силою, очевидно в мілітарному розумінні.

Як на цей часопис, сказано дуже багато, а що він звичайно добре поінформований, що й де робиться, треба надіятися в найближчому часі гостріших виступів Злучених Держав проти комуністичної агресії.

Ми завжди підкреслили в нашій газеті, що на нашу думку долля Європи не врятуємо. Ми вважали, що фінансово й економічно допомогти замало, а теж зазначували, що поділ Європи іде на руку Москві. Людям в Європі треба сказати, що ми ідемо їх усіх ратувати від тиранії, нужди і економічного гнету, хоч починаємо від ратування вільної й демократичної Західної Європи.

Доктрина Трумана має на цілі помагати „вільним народам“, які ставлять опір комуністичній агресії. Тому ми питаємо: Чому тільки „вільним народам“? Чому не поможіть „поневолею народом“, які вже ставили опір московській агресії, або які нині кривавляться у боротьбі з більшовицьким терором, чи готові нині або завтра піднятися до нової боротьби? Чому не поможіть, наприклад, геройський Український Повстанчий Армії?

Сама мораль вказує, щоб помагати не тільки „вільним народам“, які ще не знали советської тиранії, але теж і „поневолею“, які піднімаються до боротьби з більшовизмом і тиранією Кремля.

Американська політика відносно Німеччини

Британський прем'єр Клемент Атлі видав недавно в парламенті справу Німеччини і серед радських окликів послав заявив, що Британія хоче „обеднати Німеччину з об'єднаною Європою на рівних умовах і в співпраці з нашими приятелями й союзниками“. Як на недавнього ворога, заява англійця є незвичайно благородна, навіть, коли б тут грала роль сама політична конвенція. На всякий випадок політика Британії засована тут недвозначно.

Як же тепер становище займає Америка відносно Німеччини? Про цю справу доводиться часто чути вислови американських державників, а попереднього тижня порушив її основно на форумі Нью-Йоркського шовденника Геральд Трибюн Вилард Л. Торп, асистент секретаря стейту для економічних справ. Тому, що це говорив високий урядовець, добре знати висказані ним думки.

Він пригадав на знану правду, що кожна переможені держава перебирає на себе велику відповідальність за долю переможеного краю. Тут не йде про саму мілітарну перемогу, але про все те, що зв'язане з життям народу, отже про загальний вплив переможця на переможеного на далеку майбутність. З такої точки виходить Америка, коли укладає свою політику відносно Німеччини. Складення американської політики не є легке, бо тут іде про устійнення вселенських різниць між обома націями і шойно після їх зрозуміння можна скласти напрямки цієї політики.

Американська політика відносно майбутньої Німеччини опирається на досягнення трьох цілей. Перша ціль, це знищення німецького мілітаризму і забезпечка проти його відбудови.

Друга ціль, це оживлення німецького господарського стану в тому напрямі, щоб Німеччина стала самовистаральною і щоб могла повернути до нормального життєвого стандарту. Досі Німеччина не лише себе не втримала, але вона ще забирає велетенські засоби з Америки для свого втримання. Це значить, що переможена Німеччина стала тягарем Злучених Держав, а тим самим і тягарем для світу, бо Америка мусить відмовляти іншим країнам своєї допомоги і посилати її для Німеччини. Туди йде тепер з Америки збіжжя, навоз, сталь, товщі, олій. Стримання продуктивності в Рурі стало причиною до стримання економічної відбудови цілої Європи.

Третьою ціллю є розвиток політичного життя Німеччини. Коли б повернути до давніх форм високо централізованого політичного життя, тоді повернувся німецький тоталітаризм, який саме був побудований на такій централізованій машинерії. Тоді особисті права людини йшли на задній план, а наперед висувався інтерес держави. Новий уряд Німеччини мусить бути зорганізований так, щоб заохочувати до свободолобного способу політичного життя.

Оці три цілі має американський уряд на оці, однак їх не легко здійснити. У практиці зроблено значні поступки в демілітаризації. Переведено демобілізацію армії і пів-військових організацій в американській окупаційній зоні. До кінця бieżучого року чезнуть всі військові установи і будови, а на їх місце прийдуть установи для мирного життя. Забрано або знищено вже цілковито військові матеріали, заставлено військові справи, військові розсліди, військову діяльність і військову пропаганду. Заборонено всякі роди воєнної індустрії, а також і будову воєнних кораблів.

Крім того Америка мусить подбати, щоб і на будуче Німеччина не могла завернути до думки про агресію. З цієї метою був запропонований 40-літній договір між 4 потугами, який передбачував постійну контролю й нагляд над відновою німецького мілітаризму. Хоч Совети відкинули цю пропозицію, то це не значить, щоб Америка її теж відкинула. Так само європейські держави будуть наглядати над недопущенням до мілітаризації Німеччини.

Щодо другої головної цілі, тобто до економічної відбудови, то тут треба мати на увазі дві справи, а це відшкодування для Аліантів і економічне видужання самої Німеччини. Очевидно, не можна навіть думати, щоб відшкодування було повне. Те, що можна було дістати від Німеччини, суцільні країни вже собі позабачили. Америка згодилася на такі відшкодування, які можна досягнути при допомозі надвишніх доходів, які матиме Німеччина після відбудови.

Так як тепер справи стоять, Німеччина це невилатне підприємство. П'ятирічний проміс на половину менший від передвоєнного промислу. Знищення доміт, підприємств, і загально господарства довело до голоду. Недостача перевозних засобів перешкоджає довозові продуктів з інших країн. Простір держави змен-

шився, а населення пропорційно зросло, бо з околиць, відступлених Польщі та інших держав, німецьке населення втікло до корінної Німеччини. Крім того прийшли ще втікачі зі сходу і це збільшило нужду країни.

Коли тепер Америка на спілку з Англією й Францією створила німецьку державність на підставі злуки німецьких провінцій: Баварії, Віртемберг-Баден, Гессе і Бремен і поможли там ввести режим на підставі демократичної конституції, то вперше з тим прийшло й відкриття шкіл та університетів і інших культурних установ. Такі заарядження є зовсім згідні з американськими засадами і щодо цього нема спору, а йде

лише про кінцеву ціль, а це про відбудову німецької держави на таких федеральних основах, щоб ні одна провінція чи складова держава не мала домінуючого впливу над іншими. Це маєтись досягнути в майбутності так, як здійснюється дві перші цілі. Однак це мають зробити самі німці, маючи на увазі, що їх держава має бути побудована на засадах Чартеру Об'єднаних Держав, до яких Німеччина згодом повинна належати.

Це, що сказав Торп, буде вияснене основніше, коли вже буде проголошений Союз Держав Західної Європи, бо до нього мала б бути прийнята теж і Німеччина.

Д-р Ярослав Рудницький.

ВЕЛИКИЙ САМІТНИК

(Про Пантелеймона Куліша).

Дня 14. лютого 1897 р. на хуторі Мотронівці біля Борзни закінчив у розгарі праці своє трудове життя один із т. зв. „української трійці“ — Пантелеймон Олександрович (або як він сам підписувався: Панько Олександрович) Куліш.

Всесвітній талант, невтомний продовж своєї 57-літньої діяльності: ерудит із завжди молодечим темпераментом, романтик і реаліст в одній особі — Куліш був і поетом, і поетом, і драматургом, і критиком і етнографом, і істориком, і реформатором правопису, і публіцистом, і перекладачем, і — нікуди правди діти — політиком. Тимто коли й хочемо згадати як слід цю дійсно велику й широкую індивідуальність, мусимо завжди добре відізнати в Кулішеві духовний спадщини вива його літературно-наукової, як з другого боку громадсько-політичної діяльності й із двох останніх: насильствувати розум, яку він відіграв у нашому національному житті XIX століття.

Пантелеймон Куліш народився дня 27. липня 1812 р. в місті Воронежі, як потомок давнього козацького роду. Молодий Куліш виростав під впливом матері, доброї й розумної жінки, що м. ін. зберігала свідомо українську мову в сімейному житті й знала безліч народних оповідань, пісень, приповіток тощо. Під впливом матері й теж двоюрідної сестри Куліш поділював народну мову й рідну пісню, а разом із тим простодушно й його побут. Коли віддали його батьки хлопцем до гімназії в Новгороді Сіверській, то йому приходилося тяжко працювати, щоб вивчити й російську мову, в якій відбувалося навчання. Та коли він її опанував, то став одним із перших учнів у школі. З часів його гімназійного навчання відомо, що він читав пильно тодішніх україн-

ських авторів, а коли дістав збірник українських народних пісень Максимовича, то так ним захопився, що знав його майже напам'ять. Крім українських, пізнав він у гімназії теж російських поетів і деяких із західноєвропейських (Шіллера, Гете, Шекспіра й ін.). Після закінчення гімназії (з перервами) він вписався р. 1837 на університет у Києві, спочатку на історико-філологічний а пізніше на юридичний відділ. Великий вплив на нього мав проф. Михайло Максимович, що звернув його увагу на поетів Вальтер-Скотта й притягував до співпраці при порядкуванні етнографічних матеріалів.

В роках 1841-45 Куліш був учителем по різних школах (м. ін. також і в київській гімназії) й даючи його виснажили розгладити архівальні матеріали київської губернії. Мандруючи по Київщині він прибирав багато пісень, дум, переказів тощо, які він зібрав і опублікував в його двотомові „Залиски о Южній Русі“. Завдяки старанням ректора петербурзького університету Плетньова покинув Куліша в Петербург на посаду вчителя гімназії й лектора російської мови в університеті для чужинців. Куліш взявся пильно до праці й звернув на себе увагу академічних кіл. Академія Наук рішила вислати його закордон на доповнення студій, щоб, вернувшись, він міг зайняти катедру слов'янських літератур у петербурзькому університеті.

З такими надіями на майбутнє Куліш поїхав на Україну й одружився з сестрою свого товариша Білозерського, відомого описця під назвою Ганна Барвінок. За старшого боярина був на весіллі Тарас Шевченко. Молоді Куліші й Білозерський поїхали через Варшаву до Праги, коли в міжчасі

відкрито „заговор“ „Кирило-Методієвського Братства“, якого одним із членів передставників був Куліш. Куліша з дружиною переймали по дорозі в Прагу й він із присуду „III. отделения“ дістався на заслання в Тулу (літо 1847 р.), де пробув до кінця 1850 року. Вірною супутницею в його недовгої була йому його дружина. З кінцем 1850 р. цар Микола I. дозволив йому вернутися в Петербург. Але шойно в році 1856 дістав Куліш дозвіл працювати літературно й науково. Тоді й зачалася його незвичайно продуктивна діяльність. Писав по українськи й російськи. В українськи твори виправдав фонетичний правопис (т. зв. пізніш „кулішівку“). Щоб не бути зв'язаним і залежним від друкарів, заклавав свою власну друкарню й друкував у ній сучасних авторів (Шевченка, Марка Вовчка і ін.). В рр. 1860-61 редагував відомий журнал „Основа“. Це період його найбільш продуктивної праці та одночасно найбільшого значення в тодішньому українському житті.

Під кінець 1864 р. Куліш дістав посаду директора духовних справ Королівства Польського в Варшаві, але ж не довго на ній вдержався, бо російський уряд, невдоволений із його зв'язків із галицькими народолюбцями, звільнив його з служби. Сталося це з кінцем 1868 р. Куліш поїхав закордон, побував у Відні й у Празі. Звітіла дописувач до Львівського журналу „Правда“ та разом із Пуляєм перекладав Біблію на українську мову. З початком 1871 р. Куліш повернувся на свій хутір Мотронівку, а в 1873 р. переїхав знову до Петербурга. Тут опрацював „Історію возз'єднання Русі“, в якій змінив свої давніші погляди, осудивши козацчину, та виступивши проти своїх колишніх однодумців, Костомарова й Шевченка. Нічого дивного, що цим зразив собі землі: Куліш ставав щораз більш самітний. Ця самітність зростає, коли не вдається йому намагання „Кращанкою Русі“ й Полікам на Великийдень“ у Львові в 1882 р. погодити галицьких українців із поляками. Знеохочений цим як і дальшими наслідками своєї діяльності в Галичині, повернувся до своєї Мотронівки й жив тут майже у самоті. Але й тут не знайшов спокою, а вже справжнім ударом для нього була велика пожежа Мотронівки, в якій згоріли тоді його книжки і чимало рукописного матеріалу. Добрим анголом опікуном була йому його дружина Ганна Барвінок, що як за життя, так теж і після смерті чоловіка багато вкладала енергії, щоб зберегти його духовну спадщину.

(Докінчення на стор. 3-тій).

ВАЛЕРІАН ПІДМОГИЛЬНИЙ

Оповідання

6)

— Та чи буде Бог з такою дурною балакатою? — спитав дядько Степан.

Дядьки засміялись.

— Поздахаємо, та не всі, — промовив маленький дядько Пилип; — он Тиміш роялю вже для дочки купив, учителя на музику найняв. Хвалиться, що на весну мотор купить мотилоти, — у мене, каже, поєврейському буде.

— Десять хат уже купив, — сумно додав хтось, — два пуди ячменю — та й хата.

Іх була ціла компанія коло зборні. Жінки їхні померли, діти теж померли чи розбіглись, хату продано за два пуди ячменю. Нащо вона, хата, коли немає жінки, господарства, коли сам лишився, як па-

лець? І йдуть вони з тими пудами до зборні; тут живуть ці великі вусаті сироти, поки стане їхніх пудів, а як не стане — нічого не вдієш, треба пухнути. Сьогодні один опух, завтра — другий, а за день, дивись, уже й неживий. Однесуть його на кладовище, закопають, а на його місце поийн уже сирота. Не меншає їхнього братства!

Не було тут скарж, нарікання, проклятих. Смерть, прийняти без жалів, не дивувалися з цієї. Вчора помер Василь, сьогодні Панас, завтра я. А так, як дядько Пилип, так ще й глузували:

— Чи скоро, — питає, — мені амба буде?

Мучились тихо, ховаючись.

Тяжко тобі — піді десь і стогни. А на людях будь веселий, не скарж. Всім важко, не тобі самому.

І так просто буває: ходить людина худа, аж кістки стукотять, туди, дивись, круглішати починає, соком ніби наливається, щоб із себе здійснити не може, так товщає. Тільки сиза, аж синя з лиць робиться — тоді вже хоч і їсти їй дай, не поможе. Опух — значить край, каюк. Полазить так трохи, а тоді й дуба дасть на вулиці, під тино чи коло хати — де прийдеться.

— А ось і мій спаситель! — гукнув дядько Степан на Васюренку, — здоров будь, хлопче! Як тобі йдеться?

— Погано, відповів той, — кінці приходять. Оце хоч спитати — як його з курію хайб печуть?

— Кинь про курію, — сказав дядько Пилип, — з його тільки швидше смерть буває. Розіпре живіт, покачається трохи, та й на той світ.

— Виходить, і тут не зачепись, — промовив Васюренко.

— А нащо чіпляється? — промовив дядько Степан, — спускайся на дно. О то чудно мені — б'ється, б'ється серця, а однаково витягнеться. Ти на мене подивись. Прийшов я додому, як ти мене в'язав, аж жінку мою вже до Бога однесли. А дітей п'ятеро і біс їх не бере. Обсипали кругом, дивляться на мене. Як стукотів я кулаком по столі — тікайте, куди знаєте, щоб і духу вашого не чу! Злякались, розсипались, як миші руді. Замкнув я хату й до зборні. Твій зятьок, Корнійчук, півтора пуди дає за хату, а я не беру, хай подавиться. Що мені з того пуду? Дітей не нагодує ним, знаю, що пропала, не врятує він мене. Подохну, пойдуть мене черви, оце й жінка, значить, Правда, товаришу? — він ударив по плечі дядька Пилипа.

Малий дядько засміявся.

— Таке стерво й черви не

їстимуть.

Стару Кандзюбіху повели молодіці в'ювати — вона з того жила. Коло зборні стіхало; сиділи по кілька й гомотіли тихо. Але Васюренко дізнався новини — американці, що про них давно вже балакали, такі мають завтра прийти і їсти даватимуть малим та хворим. Ніхто тому не йняв віри. Васюренко кинувся до старости — записав матір. А староста каже: — Багато вже попухло з американських обіцянок.

Але американці таки приїхали. Правда, не завтра, а через три дні, і не американці, а управителі з повіту. Зібрані деякого з шаяхетних — ставроет, вчителя, Тимоша та коляшнього крамаря, переїздили, та й відкрили столу. Побились бачи, кому куховарити, а стара Кандзюбіха сказала: — Не їйте, люди добрі, тієї страви. Вона од диявола, бо жиди їм воять. Тьху трічі! Коли видавали першу па-

ку, все село було коло громадської хати. Дали тільки тим, що їх староста записав. Дали молочної каші, хліба білого й по склянці какао. Шасливі йшли швиденько геть, а інші похмуро казали:

— Якби хоч ячмінного, та всім. Отака правда. Казали, що староста записав, кого схотів, а себе помяну аж двічі, і родичів своїх, і приятелів.

Все товариство з зборні стояло тут і мовчки дивилось, аж поки кінчили видавати.

— От мудрація, — сказав дядько Пилип, — дають дітям та хворим, а ми під цю категорію не підходимо.

— А де мої діти? — промовив дядько Степан, — розвіялись, як курява, забігли десь... А воно й краще — помирають малими, лиха не знають.

Загладували дрова рубати в ідалю, але дядьки з зборні були вже на те безсилі. А дядько Степан показав на свою руку — вона була пухка,

як у немовлятка, і пучки були, мов ниточками поперева. Опух дядько.

Васюренко похалцем ніс їжу до хати. Він чисто знемігся, стоячи в черзі, — з того дня як поласував був паланинцем, й зернятка в роті не мав. Три дні постив, а шматочок матері зберігав. Його обличчя змінилося: борода поросла нерівним кочляком, очі запали і ніс став тоненький, як трісочка. Сам він якось витягся вгору й видавався над міру високий. З'явилася в його звичка — терти рукою чоло, ніби витираючи набіглий піт. Вийшовши до хати, Васюренко перевів дух і промовив хрипуче:

— Мамо, чуєте... дали, приніс вам...

Він на мить заплакочив очі й потер долонею чоло. Йому хотілось зігнутись і так ходити.

(Докінчення буде).

КУПАТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

Д-р Іван Німчук.

Д-Р СТЕПАН БАРАН

ЯК ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ, ПУБЛІЦИСТ І ЛЮДИНА.

3) Науково-публіцистична діяльність.

Змалювати науково-публіцистичну діяльність д-ра С. Барана не так то легко — така вона палка, різностороння і багаторазова. Не пішли надаремно студії права, історії, економії, зокрема з земельних справ, далі соціології і статистики, отже таких дисциплін, що їх повинен би пройти обов'язково кожний тямучий журналіст. Не диво, що всі праці д-ра С. Барана, що мав усі дані стати професором університету — чи це будуть наукові розвідки, друковані окремо та в різних збірниках, альманахах і календарях, чи звичайні статті в часописах та журналах — виявляються такі величезні знання, начитаність, а при тому й таку небуденну пам'ять їх автора, що в колах журналістів називають його слухом „ходячою енциклопедією“. Оцінити ці прикмети тепер, на еміграції, можуть як і ті, які розуміють, що значить писати в наших часах, та ще й сидючи в таборі, без ніяких джерел: без необхідних посібників, лексиконів, ба навіть без будьяких записок. Але ці високі прикмети Ювілята як журналіста оцінюють гаразд і широкі кола читачів доводилося нам чути нераз на його адресу слова високого признання, а то й захоплення, з уст зовсім незнайомих людей, не тільки старших, але й молодих, які — в тому числі й його противників — одногласно признавали, що кожна його стаття — це наче ядро доповіді, з якої вони багато навчилися. Бо ж кожна стаття, що вийшла з-під його пера, уявляється такою, що заставляє навіть упередженого читача до призадуми, застанови, а там до контролю та до перевірки своїх поглядів на дану справу. Коли журналіст може інколи дещо і переосмислити чи переборщити, або когось задрачати, то це справа його виховання, його темпераменту, а не без значіння тут часами і тема, за яку він узявся. Та — поміняється людська річ. Не помиляється тільки той, хто не робить нічого! На всякий випадок неодаг стаття д-ра С. Барана викликала, як колись у краю, так і на еміграції, широкий відгук серед різного громадянства, а з тим і такий чи інший фермент та менше чи більше палкі дискусії. І чи ж може бути крапчик доказ, що висловлені автором думки й погляди живі, актуальні та відповідають думкам і поглядам громадянства, що нерідко дрімають ще на дні його душі і-і-і встигли поки-що ясно кристалізуватися? І чи може бути крапчик заплата для автора, коли він бачить, як його думки приймаються в найширших, краях його земляків, а бодай викликають обмін думок і широкі розмови-дискусії? Бо ж завдання журналіста, сина поневоленого народу, не тільки будити приспану національну свідомість, але також учинити її виховувати та підняти своїх читачів на вищий рівень. А щоб ці завдання могли виконати, треба до того мати потрібні дані самому: високу внутрішню мораль та необхідну високу освіту, отже дані, яких саме нестало багатьом українським робітникам пера. Здається мені, що саме з приводу ювілею д-ра С. Барана не від речі буде сказати про це кілька слів.

Виходить, в американській смузі Німеччини кілька українських часописів. А чи відпо-відання вони потребам та бажанням читачів, чи дають їм потрібний корм? Здається мені, що відповідь читачів може

Становище З.У.А.Д. Комітету

в допомогівій акції

ЗАЯВА АДВ. Р. СМУКА „ЗПРИВУДУ ОДНОЇ БОЛЮЧОЇ ПРОБЛЕМИ“.

В українській європейській пресі появилася така заява представника ЗУАДКомітету в Європі, адв. Романа Смука: „Вістка про підривнуву українську еміграцію, що в самому розпалі страшної війни опинилася у Західній Європі, викликала серед українців, громадян ЗДА і Канади, нечуване досі піднесення патріотичних настроїв. Їх співчуття до братів по крові вилилось у масових демонстраціях і грошових збірках, що тривають далі з неослабною силою.“

Цьому стихійному зривові частинно вже засмілюваної української еміграції і треба в найбільшій мірі завадити факт, що департамент офіційної місії міністерства ЗДА, вирішило надати З'єднаному Українському Американському Допомоговому Комітету (ЗУАДК) право вислати своїх офіційних представників до Німеччини й Австрії, щоб на місці допомагати українським скитальцям, головним чином допомагати в переселенні.

Український еміграції в Західній Європі відомо, що саме на мене впав почесний і тяжкий обов'язок керувати акцією допомоги Вам, що гордо несете ясні прапори Вашої поволенної Батьківщини.

Завдання, що стоять передо мною і організованими мною бюроми ЗУАДК у Німеччині і Австрії, — надавати склади і рідномісності. Всі Ваші бої, малі і великі, мусять знаходити в нас співчутливо серце й руки, готові нести допомогу ресурси, даючи можливість дозволити, значаю, успішної роботи залежать не тільки від людей, що безпосередньо впрямі в організаційну машину ЗУАДК, але й від Вас, українських скитальців, конкретно від того, як Ви допомагатимете нам і ЦПУЕ, Вашій центральній допомогівій організації, без співпраці з якою успішне виконання наших завдань — неможливе.

Я знаю, що всі ці речі для вас ясні, можливо навіть очевидні, проте я примушений зачати від них, щоб звернути Вашу увагу на одну надзвичайно болючу проблему, від розв'язки якої залежить дуже багато, залежить теж успішне виконання моїх завдань. Ця проблема має характер територіальний, вона торкається взаємовідношення українців, що походять з різних частин української землі.

Коли я торкаюсь цієї проб-

леми, то не тому, щоб втручатися у Ваші внутрішні справи та накласти вам таку чи іншу розв'язку. Ні! Я хочу подати офіційне становище ЗУАДК до неї тому, що в останньому часі мене, представника ЗУАДК на Західню Європу, і організовані мною клітини нам всім ворожі сили пробують втягнути в боротьбу територіального характеру і то в такий спосіб, щоб утруднити, а може й унеможливити виконання тих завдань, які стоять перед нами. З-за плота, з темних завулків Ваших таборів чи розвалених руйн німецьких селищ, де Ви в нелюдських умовах пробиваєтесь крізь життя, вчуваються голоси, що я, чи люди, що безпосередньо співпрацюють зі мною, підтримують українців з тої чи іншої частини України, що наші поранені брати з якоїсь Тарасівки чи Нагуєвич не находять у нас такої широкі підтримки, як українці з інших сіл чи міст Вашої великої землі.

Я заявляю офіційно і найбільш рішучо, що:

Ні один американський чи канадський громадянин українського походження не склав ні одного цента на те, щоб допомагати тільки галичанам чи тільки українцям з Кубані, тільки буковинцям чи тільки полтавчині. Ми, громадяни ЗДА і Канади, склали і складаємо долари на те, щоб нести допомогу українським скитальцям без уваги на їх приналежність до такої чи іншої релігії або до такої чи іншої соціальної стану, без уваги на їх освіту чи партійну приналежність. ЗУАДК стоїть на становищі соборності. Усі вітки українського народу для нього так само цінні, а така чи інша державна приналежність у минулому це приватна справа кожного скитальця, що обходить тільки його самого.

Моїх співробітників я добираю і добираю на підставі кваліфікацій, не керуючись їх територіальним походженням, хоч і старатимусь, щоб по можливості їх добір брав до уваги різні вітки нашого народу. Тому поширювання вісток про те, що ЗУАДК і я, як його представник на Західню Європу, ніби підтримуємо когонебудь із скитальців з уваги на їх територіальне походження, прошу уважати за пропаганду тих, що з-поза „залізної заслони“ простягають до Вас свої криваві руки.

Роман І. Смука.

колінія в Галичині й Буковині. Окрім „Діла“ і „Свободи“ писав ще в інших часописах та журналах, а також в альманахах, календарях „Просвіти“ й ін. Далі був, коли брати хронологічно, першим редактором „Українського Прапора“, органу Уряду ЗУНР на еміграції у Відні, і редагував його від липня до вересня 1919 р., коли то, відіжджаючи до Кам'янця, передав його редакцію померлому у недавню дрові Павлові Лисаківі. Від кінця червня до половини вересня 1924 р. вів „Діло“ як начальник редактор, отже заохотував дещо і каторжної — в наших галицьких відносинах — праці журналіста у шоденній газеті. В рр. 1928-30 видавав і редагував тижневик „Подільський Голос“ у Тернополі, де, подібно як у часі першої світової війни в „Свободі“, піс на собі весь тягар редакційної праці. Від 1. 1. 1939 до вересня того ж року був видавцем і редактором тижневика „Національна Політика“, що вихо-

ла на місце „Свободи“. В 1942 р. почав видавати тижневик „Холмська Земля“ в Холмі, яку в 1943 р. передав в інші руки. (Кінець буде).

ЩОБ СПОВНИТИ ЯК СЛІД ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВИДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ШЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ВЕЛИКИЙ САМІТНИК

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Свою літературну діяльність розпочав Куліш невеличкими побутовими оповіданнями („Циган“, „Коваль Захарко“ й ін.), що згодом під впливом романтичних течій переродилися в такі перлини, як „Ориєнт“, „Дідове серце“ й ін. В поезії Куліш замітив своїми збірками „Досвідки“, „Хуторна поезія“, „Давин“, історичними поемами: „Україна“, „Нагуєвич“, „Великі проводи“, „Магомет і Хадиза“, „Маруся Богуславка“ та історичними драмами: „Байда“, „Цар Наливай“ і „Сагайдачний“. Все ж становище в історії української літератури завдячує він не своїм поезіям, але чому іншому. Куліш батько модерної української історичної повісті, він перекладач європейських письменників на українську мову та врешті він — невтомний працівник на полі українського поетичного слова.

Якби не було, Кулішеву „Чорну Раду“ досі не заступило в українській літературі кращою історичною повістю. Якби не було, досі не заступило Кулішевого перекладом „Біблії“ кращим перекладом.

Якби не було, досі не втрачено на вартості його перекладів європейських письменників: Шекспіра, Байрона, Гете, Шіллера, Пушкіна, Мікєвича й ін.

Чудовий Кулішів стиль, мова розроблена і в етнологічних збірниках („Записки о Южной Руси“) і у власних творах у дусі народної мови, незвичайно тонкий „мовний цюх“, врешті велике Кулішеве прив'язання й любов до рідного слова, те все спричинило, що він побіч Шевченка займає визначне становище в історії української літературної мови. В його руках стає українська мова міцним, певно-виявленим і випро-

буваним інструментом, що ним може й по сьогодні користуватися як письменник, так і дослідник. Зокрема важні наголошені тексти Куліша (його й інших авторів), що до сьогодні мають значення для дослідника українського наголосу.

В цілому літературна спадщина Куліша з'ясовується в невтомному й всебічно-продуктивному змаганні поставити українське письменство на рівні з іншими європейськими літературами, українське ж слово на рівні з іншими мовами культурного світу. У цьому змаганні вибудувати власну культурну „Хату“ на здорових народних основах пройшло майже ціле благородне Кулішеве життя.

На історіософічний світогляд Куліша, а в зв'язку з цим на його громадсько-політичну діяльність, що в її основі лежало історичне хитання України між Росією, Польщею й підкуди Туреччиною, мало вплив передусім його неостійна, хистка вдача та пристрасний запальний термперамент „Гарячий Куліш“ — як сам про себе висловлювався письменник — не заважався осудити козаччину, не зміг зберегти об'єктивності в оцінці Котляревського, Гоголя, Шевченка, чи врешті в вихвалі Івана Петра І. чи Катерини ІІ... Це була й врешті причина розходо з власним громадянством.

Все ж у цій політично-громадській діяльності Куліша є й ясніші моменти. Це був один із перших наддніпринців, що живші зацікавився життям Галичини, відвідував її, підтримував морально й матеріально місцеві народолюбські діяння — „Мету“, „Вечерниця“ та згодом „Правду“, де друкував і свої твори, листи й заяви.

ВЕЛИКЕ ПРИЗНАННЯ ДЛЯ ЛЮБКИ КОЛЕССИ.

„Канадський Фармер“ подає під таким наголовком за торонськими газетами, що славна українська піяністка, Любка Колесса, виступить 26. лютого 1949 року в Карнегі Гол у Нью Йорку на концерті Ньюйорської Філармонічної Оркестри під проводом відомого диригента, Бруно Валтера. Заангажовано її зараз по її успішним концертам, який відбувся недавно в Карнегі Гол у Нью Йорку.

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ СТАРШИНИ.

В місяці січні відбулася на європейській скитальщині Конференція Української Генеральної Старшини, скликана з нагоди тридцятилітнього проголошення Четвертого Універсалу Центральної Української Ради. Конференція видала заяву, в якій стверджує, що боротьба за Незалежну Суверенну Українську Народну Республіку триває далі. Конференція визнає українське громадянство до скупчення усіх творчих сил нації у боротьбі за здійснення великого ідеалу, проголошеного Четвертим Універсалом. Присутні на нарадах „відповідальні учасники визвольної боротьби“ звернулись теж і до українських борців-революціонерів за закликком бути готовими до нової боротьби.

Відозву підписали такі українські генерали: Михайло Омелянович-Павленко, Павло Шандрук, Микола Капустянский, Андрій Бовк, Всеволод Петрів, Іван Омелянович-Павленко, Михайло Садовський, Борис Палій-Неїло, Олександр Вишнівський, Константин Ревський-Смолевський, Стефанів Гнат.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МИКОЛА МУРАШКО,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН,
9 E. Jackson St., Wilkes-Barre, Pa.
ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ МАЛЕВИЧ,
230 E. Agnew Ave., Pittsburgh 10, Pa.

ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР:

ЛІМІТРО ГАЛИЧИН.
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:

РОМАН СЛОБОДІН,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

ЛІМІТРО КАПІТУЛА,
33 S. Hancock St., McAloo, Pa.
ВОЛОДИМИР ГІРЯК
1 Craik Ave., Kingsway,
Toronto 9, Ont., Canada
Д-р АМВРОСІЙ Т. КІЗЕП,
4651 Braden Ave., Detroit 10, Mich.
ІВАН В. ІВАНЧУК,
8930 Manor, Detroit 4, Mich.
СТЕПАН КУРОПАСЬ,
2930 N. Montclair St., Chicago, Ill.

ГОЛОВНИЙ РАДНИ:

ПАВЛО ДУДА,
1535 Benjamin Ave., Windsor, Ont., Canada.
СТЕФАН СЛОБОДІН,
6323 N. 16th St., Philadelphia, Pa.
ІВАН РОМАНОВИЧ,
15 — 38th St., Irvington, N. J.
ТАРАС ПІШКУЛА,
5466 W. Haddon Ave., Chicago, Ill.
ВОЛОДИМИР ДІДІК,
6711 Rutland Ave., Detroit, Mich.
ГЕНОВЕФА ЗЕРКО,
1369 Brown St., Akron, O.
МИКОЛА ДАВІСКИНА,
11 Rosewood St., Mattapan, Mass.
ІВАН КОКОЛЬСЬКИЙ,
23 Fairlane Ave., P. O. Box 467,
Woonsocket, R. I.
ЛІМІТРО ШМАГАЛА,
4037 Roveredge St., Cleveland, Ohio
ОЛЕНА ШТОГРИН,
4753 N. Hutchinson St., Phila 41, Pa.
ПЕТРО КУЧМА,
95 East 7th St., New York 3, N. Y.

Головна канцелярія У. Н. Союзу знаходиться у власному домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Почтова адреса У. Н. Союзу:
P. O. Box 76, Jersey City 3, N. J.
Telephone: BERgen 4-1016.

BUY YOUR
EXTRA SAVINGS
BONDS NOW

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

DIPHTHERIA

DIPHTHERIA has been making something of a comeback in recent years, even though the means of preventing it are simple, inexpensive and almost universally accepted. As with liberty, the price of freedom from diphtheria is eternal vigilance.

The occurrence of even a single case of this once-prevalent disease is an unforgivable tragedy—unforgivable because it is utterly needless. Since diphtheria is communicable and frequently fatal, the chance of an epidemic is always to be reckoned with when large numbers of children, its chief victims, remain without proper immunity to the disease.

The control of diphtheria is established through immunization, a process in which healthy persons are injected, usually twice, with diphtheria toxoid. All children should be immunized, preferably by the time they are six months old. A single "booster" dose is given later when the child enters school, to bring his immunity up to full strength.

Diphtheria toxoid is derived from the toxin, or poisonous product, of a culture of diphtheria germs. The toxoid has been rendered harmless in itself, but it still possesses the power to set up in the human body an immunity to the diphtheria germ. This is done by a process that establishes an anti-toxin in the human body that fights off infection from the active germ.

Diphtheria anti-toxin, as distinguished from diphtheria toxoid, is a filtered serum derived from horses that have first been immunized and then given multiple

doses of diphtheria toxin. The serum derived after this process contains the substance produced by the horse to fight the disease. This anti-toxin is used principally for treating active cases of diphtheria after they have developed.

Doctors use a simple skin test, known as the Schick Test (named for Dr. Bela Schick who discovered it in 1913) to determine whether a person is susceptible to infection or is adequately immune to diphtheria.

Diphtheria is a vicious infection, sometimes called the "strangling" disease. Its incubating period is from two to seven days, after which a grayish-white membrane forms on the throat and tonsils, interfering with the patient's breathing, and culturing poisons that may be carried to all parts of the body.

Thirty-five years ago, diphtheria was the most common and dreaded of all the childhood contagious diseases. Today, in most parts of the country it is seldom seen. It should never be seen. Modern medicine has the power to abolish diphtheria completely and forever, if we will only do our part—especially in making sure that our children have been immunized against diphtheria.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“

Прохаймо читачів „Свободи“, що змінюють свою адресу, вивинити оцей бюлетень, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи“. 10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.

Імя й прізвище

Ч. від.

Стара адреса

Нова адреса

Праця для жінок і чоловіків
WANTS ADS
CLASSIFIED DEPARTMENT
Bergen 4-0237 — BRYANT 9-0882

ПОТРІБНО ЖІНКИ

Чемберсайдс,
догати робітничі умовини.
Добра платня. Стадо.
Головний 9-12 год. рано
Piazza Personnel Dept.
2 W. 59 St., NYC

Женщины
до чистих офіс (work alone),
немає завантажувача,
вечорами, стадо, добра платня.
Cleaning Co.
254 W. 54 St., NYC, Room 705

3 ЖИТТЯ ГРОМАД
І ОРГАНІЗАЦІЙ

СИРАКЮЗ, Н. П.

Коляда на скитальцях, заходом
Золотого Хреста.

Жертвували: Золотий Хрест
\$53; по \$10: Укр. Нар. Дім,
Укр. Кат. Ветерани, П. Мари-
нюк; по \$5: Дівоче тов. при
Укр. Нар. Дому, Кат. Доньки,
В. Михальський, М. Рудий,
Укр. Тов. Січ, Г. Гучко, І. Су-
шевський, В. Лаба; по \$3: М.
Кузьма, М. Годзяк, М. Гатанас,
І. Лушак; А. Кіндзела \$2.75; по
\$2: Слойка, П. Яцару, М. Кішак,
І. Бобик, Бондарі, А. Масляк,
д-р І. Фечирик, М. Марисюк,
М. Мельник, А. Яворський, Т.
Шклярченко, С. Костів, М. Же-
дзюх, К. Клим, М. Сусак, І. Кін-
дзирський, П. Заставний, В.
Корняк, М. Мерва, о. М. Кузів,
М. Дидик, П. Заяць, І. Пігуляк,
В. Каній, М. Прокопюк, І. Федь-
ків, М. Вахня, І. Колодін, І. Кі-
шак, І. Величко, О. Дубицький,
І. Там, Д. Шурик, І. Старовуш-
ний, Л. Заліський, А. Танаси-
шин, В. Дячук, Д. Там, Д. О-
ринич, П. Сидор, Г. Туркевич,
В. Осохівський, по \$1: А. Анд-
русиниш, В. Рибак, Т. Кондра-
севич, К. Петришин, С. Дов-
бик, М. Герчак, А. Бусько, К.
Іванський, М. Даньків, М. Павлі-
на, О. Шмакалюк, І. Масляк,
М. Смороць, Ю. Вознічак, Т.
Новенчук, П. Палинюк, А. Анд-
русиниш, М. Ковик, І. Лесюк,
А. Мицько, Г. Москаль, І. Мель-
ник, К. Маловецький, І. Мур-
ник, Е. Когут, В. Матвійчук, М.
Каній, В. Гриник, А. Кудлик,
Д. Круль, П. Герла, І. Мазурке-
вич, В. Прибіла, А. Костів, А.
Кішак, О. Гнатко, П. Смороць,
В. Бурій, Т. Смолянський, Д.
Годзяк, М. Мицько, І. Копко, М.
Кіянка, М. Кравець, Т. Гриник,
Т. Мельник, Ф. Михальський,
Р. Фішер, О. Саяк, Т. Дячук,
М. Слойка, А. Годзяк, М. Мель-
ник, М. Каро, А. Вознічак, М.
Вознічак, А. Дідуник, Боріон,
І. Каменюк, М. Каменюк, С.
Вага, М. Генрі, С. Лукачик, П.
Бетлі, П. Когут, А. Гіба, А.
Шурик, І. Чибіняк, М. Березов-
ський, А. Пінкасевич, О. Шере-
мета, М. Клюсик, І. Кребзак,
В. Красевич, С. Циган, Я. Бу-
гай, З. Євчук, С. Козуб, А. Фі-
шер, П. Козуб, І. Новенчук, І.
Луцишин, П. Бойко, С. Гнат-
ко, А. Гайдук, М. Яворський,
П. Маловецький, Л. Кіт, М. Кі-
шак, Г. Порціналюк, П. Кіян-
ка, Т. Танасишин, В. Собчак,
М. Масляк, П. Тиктор, М. Сні-
гур, В. Порціналюк, А. Кінд-
рат, І. Рибак, Г. Пастух, Д. Мо-
роз, М. Кіндрат, В. Герман, С.
Бучак, В. Лазар, Г. Димянчик,
М. Пістон, М. Кіянка, В. Кіян-
ка, З. Бендерський, Ф. Фаво-
рик, А. Гомеюк, П. Борович,
Ф. Школярчик, М. Шмакалюк, І.
Шмакалюк, П. Танасишин, П.
Кіянка, К. Нютон, В. Собчак,
М. Танасишин, А. Рибак, К. Га-
варда, Т. Валтуш, В. Варіан, Г.
Старовушний, Г. Капчук, А.
Кулик, Ч. Вітковський, А.
Кальваровський, І. Цимбрила,
П. Вознічак, Т. Яворський, І.
Костишин, С. Монастирський,
Т. Шута, В. Карбівничак, М.
Войчишин, М. Жедзюх, П.
Машко, М. Гулявський, С.
Андрусиниш, М. Гомеюк, П.
Новий, М. Пиндус, А. Гучко, П.
Гриник, Р. Жеребецький; реш-
та трібини.

На інсталяції уряду Укр.
Нар. Дому, зібрано \$21, а це
жертвували: о. М. Кузів \$5; по

\$1: І. Пігуляк, А. Шмакалюк,
П. Заяць, І. Каменюк, В. Осо-
хівський, Г. Туркевич, А. Гай-
дук, А. Гіба, В. Корняк, решта
дрібниці.

Разом закладовано \$401.75.
Розходу було \$1.75, а \$400 ви-
слано до ЗУАДКомітету.

Колядували: Т. Каменюк, П.
Гриник, А. Бондар, Т. Заліська,
М. Олійник, М. Годзяк, В. Го-
джак, З. Євчук, Я. Семків, Д.
Лозинський, А. Танасишин, І.
Каменюк, М. Павліна і А. Вага.
Золотий Хрест усім жертво-
давцям і колядникам складає
найширшу подяку.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На допомогу воякам Україн-
ської Повстанчої Армії.

На річних зборах Тов. Зал.
Січ, від 371 У. Н. Союзу ухва-
лено з каси відділу \$25 на до-
помогу воякам УПА. Теж деякі
члени зложили, а то: Ю. Ба-
ранюк \$3, а по \$1: С. Чорнен-
ський, І. Височанський, Д. Куліш-
ко, Ф. Салюк, О. Паньків, І. За-
блицький, І. Бойчук, М. Рудий
і Н. Н.

Суму \$37 вислано до З. У. А.
Д. Комітету у Філадельфії.

Ю. Баранюк.

СТАФОРД, КОНН.

На УПА.

Дня 24. грудня помер гром.
Андрух Лесник. По похороні,
який відбувся 27. грудня, зій-
шлись приятелі до хати вдови
Марії, а щоб вишанувати пам'яті
покійного присутні зложили
\$25 на вояків УПА, які
гром. К. Шини переслав до
Залуч. У. А. Д. Комітету.

ЕМБРИДЖ, ПА.

Уряд і майно 276 від. У. Н. С.
На річних зборах Бр. св. о.
Николая, від 276 У. Н. Союзу,
зібрав вибраний такий новий
уряд: Іван Новаківський, пред-
сидник; Теодор Кульчицький,

заст. предс.; Йосиф Білик, фін.
секретар; Михайло Фук, заст.
фін. секр.; Михайло Шибін-
ський, рек. секретар; Степан
Махник, касієр; Антін Уштан,
заст. касієра; Михайло Фук,
Честер Монастирський, Теод.
Кульчицький і Григорій Лазор,
контрольори. Директори Клубу:
Ю. Монастирський, Антін
Уштан, Іван Ліцовський, Сте-
фанія Ліцовська, Луць Лаврик,
Теод. Судин.

Маєток братства (будинки)
вносити \$20,000; інвентар і
прибори \$4,350; готівкою в
банк \$2,600. — Загальна вар-
тість \$26,950.

Михайло Фук,
заст. фін. секр.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

На скитальцях.

В домі п-ва В. і О. Муралів
відбулось 7-го вересня при-
няття з нагоди хрещення їх-
ньої донечки Марусі. Гості
гарно задоволені та при тім
не забули зложити жертву на
скитальців, з якої прийшло
\$21. — Жертвували: по \$3: В.
і О. Муралі; по \$2: Н. Заді-
рецький, М. Попович; по \$1: І.
Демкович, А. Морозовський,
Ф. Мураль, І. Черницький, П.
Бусько, М. Гнилка, З. Когут, Г.
Демкович, В. Морозовський,

ГОТУЄТЬСЯ ДО ЗМАГУ В ЛОНДОНІ.—Ен Куртіс, аме-
риканська чемпіонка у плаванні вправляєть кожного
дня в Бейверлі Гіле у Каліфорнії, щоб бути певною, що
вийде переможно у змаганнях у Лондоні.

Шукають своїх
рідних

УВАГА: Зголошуючись на
Розшуки до З.У.А.Д.Комітету
прохаеться на початку листа
докинути подати під яким чи-
ном в розшуках було надру-
коване прізвище особи, яка
вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від
скитальців прохаеться звер-
татись безпосередньо до ЗУА
Д.Комітету, адресу якого по-
дано при кінці.

Зголошуючись на розшуки
не забувайте вложити вашу
жертву на покриття поштових
і бюрових видатків та за ви-
трату часу на полагождення
вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

12,895 Хальтер Юліана, Ка-
роліни, Сабіни і Стефанії з
Шиманова від Федоренко Це-
цилії.

62,896 Винник Георгія і То-
ми з с. Довга Войниліва (Ка-
луш) від Винник Катерини.

12,897 Ручко Морці з с. Бе-
резка (Сянік) від Прось Олі-
ги зам. Цап.

12,898 Юзв Андрія і його
жени з т. Нич від Нич Теодора
з с. Вишняни.

12,899 Рудий Михайла з с.
Колодієва (Станіславів) від
сестр. дочки Горіяча Стефанії
(Руда).

12,900 Бабій Василя з с. Мо-
стиць (Калуш) від Дутка Ва-
силя.

12,901 Величко Степана з
Коломиї від Закревська Софії
з д. Величко.

К. Гнилка, Г. Богайчук, К. Му-
раль, Н. Мураль, І. Попович.
Гроші вислано до ЗУАДКо-
мітету у Філадельфії.

М. П.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

З коляди.

Коляду зложили: Тов. Віліні
Козаки, від. У. Н. Союзу та
відділ Провидіння по \$5; а по
\$2: П. Стадник, І. Івашків, А.
Стадник; по \$1: О. Грецький
і П. Стадник. — Разом \$18, які
вислано до ЗУАДКомітету, а
то \$10 на скитальців, а \$8 на
сиротинець.

12,902 Кікта Михайла від
брата Кікта Методія.

12,903 Гриняк Антона з с.
Переволока (Бучач) від Ме-
вуш Анни д. Якова.

12,904 а) Долгунік Анни з с.
Таманович (Мостиська) від
Гридинська Стефанії з Круке-
нич.

12,904 б) Ковальчук Мико-
ли з с. Багно (Топорів), Су-
сінь Михайла і Василя від Су-
сінь Теклі.

12,905 Кардашинцев Імра ур.
в Ужгороді (Зак. Україна) від
Хамуляк Івана.

12,906 Савицька Марії з с.
Шешерович (Суд. Вишня біля
Львова) від Старецька Марії.

12,907 Касянюк Петра і Сави
з с. Закриничне (Камінець По-
дільський Вел. Україна) від
Касянюк Анни.

12,908 Крикливцев Анастасії
з Снятина від Стратейчук Ми-
рослава.

12,909 Кузьма Максима і Ан-
дрія з с. Тростянець (Зборів)
від Кузьма Софії.

12,910 Юрків Василя, Степа-
на і Івана з с. Литвинів (Під-
гайці) від сестри Юрків Кате-
рини.

12,911 а) Сверит Михайла з с.
Ясенова (Броди) від Джек
Теодора.

12,911 б) Павлюк Андрія з с.
Печеніжина (Коломия) від
Грибовецького Петра і Павлу-
ка Степана.

12,912 Пастушак Ілька, Білей
Іванни тітки, Ромак Насті і О-
лени зам. Фігурка з с. Більші-
вель (Рогатин) від Терлець-
кого Івана.

12,913 Парацук Олексі і Пе-
тра від Парацук Федора с. Лу-
ки з с. Миланець (Самбір).

12,914 До рідних Федусків
і Сивих від Сива Марії.

12,915 Мартиняк Насті з с.
Тури (Самбір) від Мартиняк
Віктора.

12,916 Крамар Марії ур. в
Тернополі від Деревляний Пе-
тра.

12,917 Варжибок Валерія
вуйка від Губай Онофрія з с.
Товсте (Скалат).

12,918 До кривих і знайо-
мих з с. Деревлян (Кам'янка)
від Чубатий Ярослава.

12,919 Новачок Аксентія і
Мирося з м. Березного (Ко-
стопіль-Волин) від Горковей

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св.
О. Николая, від 106, відбулись
в ніділь, 21. березня, в домі відді-
ла У. Н. С., 893 Норт Вестерн Еве.
в годині 12. вночі. Просимо чле-
нів і членів прийти на збори та
зплатити свої місячні, щіричні або
річні вклади до У. Н. С. Заступи-
ником, предсідником є вибраний В.
Лобас, а не П. Гомко. Просимо
членів нашого відділу випустити в
члени свої діти або внуки. Дешев-
шого обезпечення для дітей ніде
немає, як в У. Н. Союзі.
П. Коцювський, предс.; М. Поліа,
кас.; Г. Дачків, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's
Lodge 112 will hold its monthly
meeting Sunday, March 21, in St.
Peter & Paul Church hall, after 3rd
Mass. All members, who are behind
in their dues, are asked to bring
this meeting. Eva Laluk, Pres.;
Helen Prociw, Treas.; Rose Kupshik,
Sec'y.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — Бр. св.
Арх. Михайла, від 243, повідомляє
всіх членів і членів, що збори від-
будуться 21. березня, в годині 2.
попудні, в галі парохіальній, 12205
Парієл Еве. Кожний місяць в 3-ту
неділю по першій прохидити на
збори, бо все є важні справи до
полагождення. Прошу принести з со-
бою нових членів, а дістанте наго-
роду від У. Н. Союзу. — За уряд:
Секретар.

СТ. ЛУІС, МО. — Тов. св. Воло-
димир, від 179, повідомляє своїх
членів і членів, що збори відбудуться
в ніділь, 21. березня, в церкві галі,
127 Парк ул., зараз по Св. Божий.
Винесемо членів прийняти в членів
своїх наслідків, бо інше посту-
пимо згідно до статуту. Члени, що
не виплатили своїх дітей, знайомих
і приятелів повинні це зробити на
ціх зборах, а за кожного нового
члена дістанте нагороду. Контр. ко-
місія дасть звіт на цих зборах. — За
уряд: П. Воланник, предс.; В. Коле-
сник, кас.; Р. Голубович, фін. секр.;
К. Марушак, рек. секр.

АСТОРІЯ, Л. АР. — Квартальні
збори Бр. св. О. Николая, від 5,
відбудуться в суботу, 20. березня,
в годині 7:30 ввечір, в галі У. Д. Г.
Клубу, 31-14 — 30 Еве. Просимо
всіх членів і членів явитися на
збори, бо маємо важні справи до
рішення. Довгуючих просимо ви-
вирити свої довги. Просимо родичів,
що мають дітей, щоб утисували до
У. Н. Союзу. — За уряд: М. Галан,
предс.; Г. Василік, кас.; П. Барнич,
секр.

Софії.

12,920 Гасан Петра з с. При-
горівки (Полтавщина) від Сер-
дюк Михайла.

12,921 Павлюк Михайла від
Стасюк Миколи.

12,922 Шулик Ізидора з Я-
блоніці Польської (Березів)
від Войтович Леона.

12,923 Кравець Микити та
знайомих з с. Конюхи від Ко-
валь Івана.

12,924 Мегас Павла з с. Бе-
режан (Бучач) від Малащук
Олександра.

12,925 Дзоба Петра з с. Сно-
вич (Золочів) від Оленко Ми-
коли з с. Івагова (Зборів).

12,926 Івахів Гаврила з Ко-
пелської Слобідки (Камінець
Подільський) від Галушка А.

12,927 Іваночко Миколи з с.
Губичі (Добромиль) від Іва-
ночка Петра і Тук Степана.

12,928 Муль Анни з с. Та-
рнани (Добромиль) від Ліндер
Вероніки з дому Гутей д. Ва-
силя з Тарнави.

Голоситись на адресу:

United Ukrainian American
Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

Кожний, хто бажає, щоб прислане ним оголошен-
ня пошукувань родини і знайомих різних скитальників
було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке
оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоб прислане ним оголошення було
поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то
хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове
оголошення, розміру 1½ цалів в одній колонії, ко-
штує \$1.00.

LORAIN, O. — The regular month-
ly meeting of the U. N. A. Br. 359
will be held Sunday, March 21, at
1 P. M. at the Roumanian Hall,
Grove and E. 28th St. All members
are urged to attend. — M. Dolyk,
Fin. Sec'y.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Лю-
бов, від 37, повідомляє своїх чле-
нів, що кварталні збори відбудуться
в ніділь, 21. березня, в годині 3.
попудні, в У. Н. Домі, 314-216
Фултон ул. Просимо прийти на ці
збори, бо є важні справи до полаго-
дження. Ще раз просимо вас при-
дівити нових членів до У. Н.
Союзу і випустити свої діти. — За
уряд: А. Погранич, предс.; А. Ге-
нега, кас.; А. Гнатюк, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Лю-
бов, від 298, відбулись в суботу,
20. березня, в год 7:30 ввечір, в
церковній галі, 1745 Вашингтон Еве.
— В. Морозович, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Іва-
на Франка, від 83, повідомляє своїх
членів, що кварталні збори відбудуться
в ніділь, 21. березня, в церкві галі,
127 Парк ул., зараз по Св. Божий.
Винесемо членів прийняти в членів
своїх наслідків, бо інше посту-
пимо згідно до статуту. Члени, що
не виплатили своїх дітей, знайомих
і приятелів повинні це зробити на
ціх зборах, а за кожного нового
члена дістанте нагороду. Контр. ко-
місія дасть звіт на цих зборах. — За
уряд: П. Воланник, предс.; В. Коле-
сник, кас.; Р. Голубович, фін. секр.;
К. Марушак, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Лю-
бов, від 370, повідомляє своїх чле-
нів, що кварталні збори відбудуться
в ніділь, 21. березня, в церкві галі,
127 Парк ул., зараз по Св. Божий.
Винесемо членів прийняти в членів
своїх наслідків, бо інше посту-
пимо згідно до статуту. Члени, що
не виплатили своїх дітей, знайомих
і приятелів повинні це зробити на
ціх зборах, а за кожного нового
члена дістанте нагороду. Контр. ко-
місія дасть звіт на цих зборах. — За
уряд: П. Воланник, предс.; В. Коле-
сник, кас.; Р. Голубович, фін. секр.;
К. Марушак, рек. секр.

АСТОРІЯ, Л. АР. — Квартальні
збори Бр. св. О. Николая, від 5,
відбудуться в суботу, 20. березня,
в годині 7:30 ввечір, в галі У. Д. Г.
Клубу, 31-14 — 30 Еве. Просимо
всіх членів і членів явитися на
збори, бо маємо важні справи до
рішення. Довгуючих просимо ви-
вирити свої довги. Просимо родичів,
що мають дітей, щоб утисували до
У. Н. Союзу. — За уряд: М. Галан,
предс.; Г. Василік, кас.; П. Барнич,
секр.

Софії.

12,920 Гасан Петра з с. При-
горівки (Полтавщина) від Сер-
дюк Михайла.

12,921 Павлюк Михайла від
Стасюк Миколи.

12,922 Шулик Ізидора з Я-
блоніці Польської (Березів)
від Войтович Леона.

12,923 Кравець Микити та
знайомих з с. Конюхи від Ко-
валь Івана.

12,924 Мегас Павла з с. Бе-
режан (Бучач) від Малащук
Олександра.

12,925 Дзоба Петра з с. Сно-
вич (Золочів) від Оленко Ми-
коли з с. Івагова (Зборів).

12,926 Івахів Гаврила з Ко-
пелської Слобідки (Камінець
Подільський) від Галушка А.

12,927 Іваночко Миколи з с.
Губичі (Добромиль) від Іва-
ночка Петра і Тук Степана.

12,928 Муль Анни з с. Та-
рнани (Добромиль) від Ліндер
Вероніки з дому Гутей д. Ва-
силя з Тарнави.

Голоситись на адресу:

United Ukrainian American
Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

Кожний, хто бажає, щоб прислане ним оголошен-
ня пошукувань родини і знайомих різних скитальників
було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке
оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоб прислане ним оголошення було
поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то
хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове
оголошення, розміру 1½ цалів в одній колонії, ко-
штує \$1.00.

Адм. „Свободи“.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збо-
ри Тов. Запорозька Січ, від 347,
відбудуться